

Huvudman

Kungälv kommun
kommun@kungälv.se

Ärendet

Tillsyn av anpassad grundskola Sandbackaskolan 2 i Kungälv kommun.

Beslut

Anmärkning

Skolinspektionen tilldelar med stöd av 26 kap. 11 § skollagen (2010:800) Kungälv kommun en anmärkning avseende bristen rörande arbetet mot kränkande behandling. Kungälv kommun ska senast **torsdag den 2 maj 2024** vidta de åtgärder som huvudmannen bedömer är nödvändiga för att avhjälpa påtalad brist. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas för Skolinspektionen.

Beslutet om anmärkning får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Områden utan konstaterade brister

Skolinspektionen avslutar ärendet avseende tillsynsansvar, arbete med trygghet och studiero samt garanterad undervisningstid. Delar av arbetet mot kränkande behandling avslutas också. Vilka framgår nedan under rubriken ”områden utan konstaterade brister.

Redovisning av åtgärder

Redovisningen av de vidtagna åtgärderna skickas via e-post till dokument.goteborg@skolinspektionens.se, eller per post till Skolinspektionen, Box 2320, 403 15 Göteborg. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för ärendet (dnr 2023:6971) i de handlingar som sänds in.

Om ärendet

Skolinspektionen har utifrån uppgifter om eventuella missförhållanden inlett en tillsyn av Sandbackaskolan 2 i Kungälv kommun.

I tillsynen har Skolinspektionen kontrollerat om verksamheten vid Sandbackaskolan 2 följer gällande bestämmelser om tillsynsansvar, arbete med trygghet och studiero, arbete mot kränkande behandling samt garanterad undervisning.

Skolinspektionen skickade den 8 september 2023 en begäran om yttrande till Kungälv kommun som ombads att yttra sig över uppgifterna samt redovisa vilka åtgärder som eventuellt har vidtagits eller kommer att vidtas. Kungälv kommun har inkommit med ett yttrande. Skolinspektionen skickade därefter en begäran om kompletterande information till Kungälv kommun. Huvudmannen har inkommit med en komplettering.

Motivering av beslutet

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av skollagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar (2 kap. 8 § skollagen). Vidare ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas om det framkommer att det finns brister i verksamheten (4 kap. 7 § skollagen).

Anmärkning

Arbetet mot kränkande behandling

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av Skolverkets skolenhetsregister framkommer att Sandbackaskolan består av två skolenheter. Sandbackaskolan 1, med skolenhetskod 68916732, är en verksamhet med förskoleklass, grundskola och fritidshem. Sandbackaskolan 2, med skolenhetskod 76266894, är en verksamhet med anpassad grundskola och fritidshem.

Skolinspektionen har tagit del av Sandbackaskolans plan mot kränkande behandling för läsåret 2023/2024. I planen anges att den gäller för förskoleklass, skola, anpassad grundskola samt fritidshem och de insatser som anges är gemensamma i planen, både de insatser som har genomförts och de insatser som planeras. Planen innehåller åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av elever. Planen innehåller också en bilaga benämnd *Utvärdering – Vad har vi fått för resultat?* I denna bilaga finns till exempel beskrivet att eleverna blivit duktiga på att lyssna på varandra, att morgonfys lett till ökad ork på lektionerna och att föräldraråden inte har gått så bra. I planen finns också en bilaga

benämnd *Plan att arbeta förebyggande*, med en lista bestående av 14 punkter så som till exempel: kooperativt lärande, rastaktiviteter och föräldrasamverkan.

Rättslig reglering

Av 6 kap. 6 och 8 §§ skollagen framgår att huvudmannen ska se till att det inom ramen för varje särskild verksamhet bedrivs ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av barn och elever. Vidare ska huvudmannen se till att det genomförs åtgärder för att förebygga och förhindra att barn och elever utsätts för kränkande behandling. Slutligen ska huvudmannen se till att det varje år upprättas en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av barn och elever. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som avses att påbörjas eller genomföras under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan.

Av 2 § förordning [2006:1083] om barns och elevers deltagande i arbetet med en plan mot kränkande behandling framgår att en plan mot kränkande behandling ska upprättas, följas upp och ses över under medverkan av barnen eller eleverna vid den verksamhet som planen gäller för.

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att Sandbackaskolan 2 saknar en plan mot kränkande behandling som visar vilka åtgärder som genomförts i den anpassade grundskolan och vilka åtgärder som ska genomföras kopplade till den anpassade grundskolans behov. Den plan som finns idag är gemensam med grundskolans plan och det framgår inte tydligt av denna i vilken verksamhet åtgärder har genomförts eller ska genomföras kopplat till de behov som finns i respektive verksamhet, vilket är en brist. Skollagen anger att det i varje verksamhet ska bedrivs ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling och för detta arbete ska en årlig plan upprättas.

Val av ingripande

Skolinspektionen får i stället för att meddela ett föreläggande tilldela en huvudman som står under dess tillsyn en anmärkning vid mindre allvarliga överträdelser av vad som gäller för verksamheten (26 kap. 11 § skollagen). Huvudmannen är då skyldig att inom viss tid åtgärda de brister som föranlett anmärkningen. Kungälvskommuns verksamhet vid Sandbackaskolan 2 uppfyller inte författningarnas krav då skolenheten saknar en egen plan för att motverka kränkande behandling av elever. Utredningen visar emellertid att skolenheten har en gemensam plan med huvudmannens grundskola, vilket bör beaktas. Mot denna bakgrund bedömer Skolinspektionen bristen som mindre allvarlig och finner därför skäl att tilldela Kungälvskommun en anmärkning.

Områden utan konstaterade brister

Tillsynsansvar, arbete med trygghet och studiero, arbete mot kränkande behandling samt garanterad undervisningstid

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Elevens vårdnadshavare har bland annat uppgett att det på skolenheten finns brister i tillsynsansvaret, att elever upplever sig otrygga på skolenheten samt att elever inte får sin garanterade undervisningstid. Avseende undervisningstid uppges att mycket tid går åt till förflyttningar inom skolans område och att elever därav går miste om undervisningstid. Vidare uppges också att det har förekommit att elever har trillat ner för trappor och att elever har avvikit bland annat i samband med förflyttningar.

Kungälv kommun har i inkommen redovisning angett bland annat följande. För att upprätthålla en fullgod tillsyn krävs det att det finns tillräckligt med personal, vilket det inte har funnits. I grundorganisationen är det planerat för en pedagog, en assistent och fem elever vilket inte bedöms vara tillräckligt. Den akuta situationen har uppstått på grund av att personal slutat eller blivit sjukskrivna. Bristande bemanning har således inneburit att tillsyn inte har kunnat upprätthållas fullt ut. Stora ansträngningar har gjorts för att rekrytera personal och i dagsläget ser situationen bättre ut, även om arbete kvarstår. För att skapa en bra arbetssituation har bemanningen utökats men det behöver även justeras i organisationen så att resurser används på ett mer ändamålsenligt sätt vilket är ett pågående arbete. Lokalerna har också setts över för att indentifiera eventuella risker i miljön och arbetet med tillsynsfrågor är pågående.

Avseende trygghet och studiero anger huvudmannen att det finns skäl att arbeta med lokalerna och att frågan om i vilka lokaler den anpassade grundskolan ska vara placerad är under utredning. Det finns även skäl att arbeta med rutinerna för hantering av händelser där en elev upplevt sig utsatt för kränkande behandling. Vidare anges att ljudnivån i lokalerna tidvis är hög varför rektor har påbörjat ett arbete för att komma tillrätta med det, till exempel genom att införskaffa skärmar. Avseende trygghetsskapande arbete anges att kommunens skolor använder ett gemensamt digitalt system för att anmäla och hantera händelser om kränkande behandling. I kommunen finns även en gemensam rutin för hantering av kränkande behandling och diskriminering. Personalen på skolan har under hösten 2023 fått information om de kommungemensamma rutinerna och anvisningarna, samt en genomgång av det digitala system som ska användas. Arbetet med likabehandlingsplanen ska också förstärkas. Huvudmannen anger också att eftersom bemanningen blivit bättre, skapas även trygghet och studiero.

Beträffande elevernas garanterade undervisningstid har Kungälv kommun bland annat angett att huvudmannens bedömning är att det i viss mån är så att tid har

gått förlorad, dock inte i den omfattning som vårdnadshavare angett, eftersom det inom undervisning även ingår uppstart, naturliga pauser och för vissa elever som läser ämnen, även att träna på vardagsfärdigheter. Vidare har huvudmannen angett att rektor, inför varje läsår, leder arbetet med schemalaggningsen, för att säkerställa att eleverna får sin garanterade undervisningstid. I timplanen läggs raster och ramtider in för att bland annat förflyttningar, ombyte och lunch ska hinnas med. Avseende den kritik som framförts om att tid går åt till förflyttning, så ingår förflyttningar i skolvardagen och lektionstid, så som att elever skall kunna gå på toaletten eller förflytta sig en kortare sträcka mellan salar och grupprum utan att lektionstiden behöver utökas. Rektor tillsammans med personal ska se över scheman för att säkerställa att det finns tid för förflyttningar och det kan även bli aktuellt att utöka skoldagarna för att kompensera för bortfallet.

Huvudmannen uppger också att det sammanfattningsvis finns fog för den kritik som framförts. Bristande bemanning har inneburit vissa brister i tillsynen. Även den garanterade undervisningstiden behöver ses över och justeras. Inom området trygghet och studiero ska fortbildning ske och lokalerna behöver anpassas ytterligare för att skapa studiero och trygghet. Med dessa åtgärder bedömer förvaltningen att situationen förbättrats men att arbete kvarstår.

Rättslig reglering

Barnets vårdnadshavare ansvarar för att barnet får den tillsyn som behövs med hänsyn till dess ålder, utveckling och övriga omständigheter (6 kap. 2 § andra stycket föräldrabalken (1949:381)).

Av 7 kap. 22 § skollagen framgår att barn som är bosatta i Sverige har skolplikt.

Eftersom barn bosatta i Sverige har skolplikt övergår tillsynsansvaret från vårdnadshavaren till huvudmannen under den tid då eleven befinner sig i barnomsorgs-, förskoleklass- och skolverksamhet (se NJA 1984 s. 764, JO-beslut med dnr 4162- 1991 och 3360-1994). Det är därmed huvudmannens uppgift att tillse barn och elever under den tid de vistas i verksamheten och att ha rutiner för vad som ska göras för att uppfylla denna skyldighet. Tillsynsansvaret innebär också att ansvarig lärare eller fritidspersonal måste se till att någon av skolans personal utövar viss uppsikt över eleven när denne inte är i klassrummet eller i fritidshemmets lokaler (prop. 2009/10:165 s. 682).

Tillsynsansvaret ändras precis som för vårdnadshavarna utefter barnets ålder, mognad och övriga omständigheter. Vilka åtgärder som krävs får också bedömas utifrån dessa faktorer.

Av 5 kap. 3 § skollagen framgår det att alla elever ska tillförsäkras en skolmiljö där utbildningen präglas av trygghet och undervisningen av studiero. Med studiero avses att det finns goda förutsättningar för eleverna att koncentrera sig på

undervisningen. Huvudmannen ska säkerställa att det på skolenheten bedrivs ett förebyggande arbete som syftar till att skapa trygghet och studiero.

Av 6 kap. 7 § skollagen framgår det att huvudmannen ska se till att det genomförs åtgärder för att förebygga och förhindra att barn och elever utsätts för kränkande behandling.

Av 11 kap. 7 § skollagen framgår bland annat att den totala undervisningstiden för varje elev som läser ämnen i anpassade grundskolan ska vara minst 6 890 timmar. För en elev som läser ämnesområden ska den totala undervisningstiden dock vara minst 6 665 timmar.

Skolinspektionens bedömning

Av Skolinspektionens utredning, däribland huvudmannens egna uppgifter, framkommer att det under höstterminen 2023 har uppstått situationer där tillsynen över eleverna på Sandbackaskolan 2 har varit försämrad. Skolinspektionen kan samtidigt konstatera att huvudman och skola har vidtagit flera adekvata åtgärder utifrån den problematik som uppmärksammats. Huvudmannen har i redovisningen angett vilka rutiner och processer som idag råder, avseende att tillse att eleverna får den undervisningstid de har rätt till och avseende de rutiner som finns avseende arbetet för trygghet och studiero samt arbetet mot kränkande behandling. Huvudmannen har också angett att den ansträngning som gjorts beträffande bemanning har fått effekt avseende tillsynsansvaret. Utöver det som huvudmannen anger som rutiner som redan finns och de åtgärder som vidtagits anger huvudmannen också att arbete återstår, bland annat ska fortbildning ske inom området trygghet och studiero och lokaler behöver anpassas ytterligare.

Mot bakgrund av vad som sammantaget framkommit i ärendet samt med beaktande av de åtgärder som vidtagits under höstterminen 2023, med anledning av elevernas skolsituation, bedömer Skolinspektionen att eleverna vid tidpunkten för tillsynens beslut har tillförsäkrats en tryggare skolmiljö. Skolinspektionen bedömer vidare att det inte har framkommit att det föreligger brister utifrån författningarnas krav inom de områden som bedömts. Med beaktande av vad som framkommit i ärendet förutsätter Skolinspektionen dock att huvudman och skola följer upp och utvärderar de insatser som genomförts och att arbetet med att tillförsäkra eleverna på Sandbackaskolan 2 en trygg skolsituation fortskrider.

X Linda Lundberg

Beslutsfattare
Signerat av: Linda Lundberg

X Eva Hansson

Föredragande
Signerat av: Eva Hansson